

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Didaci Covarrvvas A Leyva Toletani Episcopi Segobiensis
... Opera Omnia**

Covarrubias y Leyva, Diego de

Antverpiae, 1610

Cap. XI. De Inivria Avae Verbis Fit Et Maxime De Ea Qvai Veri Criminis
Obiectione Irrogatvr.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-96570](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-96570)

Etiamsi emptor promiserit venditori rem emptam vendere quancuncque & quoties in perpetuum.

Hanc perpetuitatem in hoc retractu spatio. 30. annorum limitari atque extinguere, etiam tradunt Menoch. d. Confil. 143. num. 32. & 17. Ranchin. ad Guid. Pap. decis. 516. Papon. lib. 12. tit. 3. art. 11. & sic videmus causæ actionique recuperandæ dotis, etiam si à se vocetur perpetua l. 1. ff. solut. Matrim. spatio 30. annorum præscribi d. in rebus. §. omnis. C. de iur. dot. Bald. conf. 4. facillime tale quid am Lucius lib. 3. & conf. 230. Actioni de dote. lib. 4. Ad impediendum autem cursum præscriptionis legalis, vel etiam præscripti temporis, sufficit oblatio donec pars retractum admittat Pap. lib. 11. tit. 5. arr. 1. & 3. D. Anton. Fab. in tractat. de pact. inter emptor. & venditor. desim. 6. Quod consuetudine Antuerpiensi in omni retractu probatur, quanquam in signum promptitudinis pretij, & chixæ voluntatis reventis, ab eo nummus quispiã aureus, & argenteus connumerari soleat. Porro vt actionem ad fructus retrahens consequatur reali pretij consignatione opus est, licet & ea assistentia, post litem contestationem vigore, solus oblationis iudicialiter factæ debeatur, prout arresto Curie. Papiensis iudicatum Pap. d. loc. arr. 5. & li. 15. tit. 5. arr. 3. sub. fin. solus tamen emptor pretij vsuris, ne alioqui venditor & rem & pretium simul penes se habuisse videatur Anton. Fab. loc. desim. 6. etiam si alijs placeat à tempore morte & oblationis pretij, fructus esse prestandos. Mynsing. obser. 50. num. 6.

Num. 6.

Verfic. SECVNDVM.

Vbi vero ea præscriptio mala fide processerit et si communiter obtentum sit, eam sufficere ad tollendum ius redimendi.

Præter rationes supra num. 5. pro hac opinione allegatas notari poterit, præscriptiones actionum & iurium contra negligentes iure civili non attenda possessoris vel debitoris mala fide inductas, ob bonum publicum esse tollerandas. L. cum notissim. l. si quis emptio. C. de prescrip. 30. annor. Wesemb. in not. ad Schneid. Instit. de vsu cap. & long. temporis prescrip. lib. 1. que requiruntur ad vsucapionem num. 18. lit. B.

Verfic. TERTIVM.

Quod si is rei ipsius forte possessor.

Accedit Gabriel lib. 5. com. conclus. de prescrip. conclus. 6. num. 11.

Num. 9.

Itaque manet annuus hinc reditus redimibilis perpetuo.

Quod etiam moribus Antuerpiensium seruatur in reditibus pecunia constitutis, permittunt enim non obstante contrariã cõuentione, in perpetuum tales reditus redimere: imo quod amplius est, si de certo tempore luendi reditus quocumque modo constitutos conuentum sit, addito pacto ne post istud tempus redimi possint: licet nihilominus elapso termino & in perpetuum eos redimere, Reliqua quæ ad materiam spectant latius infra. lib. 3. in capit. 7. & seqq.

C A P. X.

DE CONFIRMATIONIS SACRAMENTO AD INTERPRETATIONEM TEXTI. IN CAP. QUANTO DE CONSVET.

De hac Materia quæ Theologorum est, videre licebit. Illustrat. Card. Bellarmin. tom. 3. Controu. lib. 2. in Sacramento confirmationis. Georgium à Valentia, Soarez. Didac. Nunnii Cabezudo, & alio scribentes in 3. part. D. Thom. quest. 72.

C A P. XI.

DE INIURIA QUÆ VERBIS FIT ET MAXIME DE EA QUÆ VERI CRIMINIS OBIECTIONE IRROGATUR.

Num. 1.

Iniuriam non tantum facto sed & verbis fieri palam est.

Cuius iniuriæ verbalis ambitu comprehenditur etiam maledictum, Paul. 5. sentent. 4. §. 18. 19. Placerum, & cantu in iniuriosum, §. 15. & 16. carmen, historia, §. 1. inst. de iniur. liber, l. 5. §. 9. ff. de iniur. Schneid. ad Instit. tit. de in iur. §. iniuria. n. 1. Nec interest an prædictæ iniuriæ proferantur in actu hominum cum voci feratione, quo casu proprie conuitia sunt, an secus. Item apud Labonem §. conuitium, & §. ex his apparet. ff. de iniur. Schneid. d. §. iniuria. n. 8. Item an in nominatum vel indicatum tantum. Barth. in d. libem apud §. cui non sine nu. 1. Wesemb. in parat. eod. nu. 8. In genere vel in specie Bald. nu. 2. Castr. nu. 4. Tal. num. 5. & 6. in l. 3. de lib. & posth. Barth. in d. libem §. ait. Wesemb. in paratit. tit. de iniur. num. 8. Vide tamen Rebuff. ad consil. reg. tom. 2. tract. de restitu. art. 1. gl. vi. nu. 7.

Vt nec iniuriam istam extinguat honoris præfatio & c. mentis saluo honore tuo. & c.

Andr. Gail. lib. 2. obser. 107. Schneid. ad tit. instit. de iniur. §. iniuria. num. 8. Iul. Clar. lib. 5. sentent. §. iniuria num. 13. Guid. Pap. q. 465. Menoch. tom. 1. Confil. 41. num. 32. & prædicta conclusio procedit, siue protestatio, vel honoris præfatio iniuriam præcesserit, vel eam sequatur. Gail. & Menoch. tit. loc. Si quis autem iniuriosè pronocatus, mentis, respondet, cum iniuriam ad defensionem innocentem & honoris sui retor sisse credatur, iniuriarum actione non tenebitur. Gail. d. loc. n. 4. & obser. 100. num. 3. Schneid. d. §. iniuriam. 9. Crudelis enim D. Augustino teste est, qui formam suam negligit, e non sicut audiendi. l. 1. §. 3. & negligere quid de se quisque sentiat, non solum arrogantis, sed & omnino dissoluti est. Cicer. lib. 1. Offic. Quod tamè ita se habet si incõtinenti iniuria retorquetur, secus si ex intervallo fiat, ne vindictam potius, quam honoris defensionem spectasse videamur. Boff. tit. de hemicid. nu. 87. Gail. d. Obs. 101. num. 5. quocirca si conuitio prouocatus aliud factum quod ad eius innocentiam non spectat prouocanti obijciat, vtriusque iniuriarum datur actio. Iul. Pacius in epit. Instit. disput. 16. num. 40. Gail. d. Obs. 100. nu. 9. licet prouocatus mitius puniatur. Capije. Decis. Neap. 58. Si vero iniuriam in hunc modum, mentis vt larro & iniuriatus retorquet, immunitis erit: quandoquidem ad vnum & eundem tendant effectum. Mijnl. Cent. 5. obs. 17. num. 3. & 4. Cessat præterea iniuriarum actio, quoties aliquæ subessent cõiecturæ, per quas protestatio adiuuatur, vt appareat non esse animo iniuriandi prolatum, Iul. Clar. lib. 5. §. iniuria num. 13. Sed de his infra.

Circa prædicta autem quæri posset an verb. Falsum dicis, vel. Verum non dicis, aliquem mentiri inferat, quod Boff. respectu posterioris (quidquid apud Gallos fit) negat apud Italos inferre, esse tamen iniuriosum tradit. tit. de iniur. nu. 7. Viuio vero in nouissim. opin. 6. num. 5. neutrum iniuriosum est, quia non intelligimur per hoc alicui exprobrare quod ex certa scienciã, & sic dolose falsum dicat. Salicet. in l. de tutela. C. de restitu. in integr. Schneid. d. §. iniuria n. 10. ita etiam censet Hieron. Giachar. in addit. ad Clar. §. iniuria num. 14. lit. 1. verb. tu mentiris.

Igitur à conuitijs abstinentum omnino est, hæc enim. & c.

Nam vt apud Comicum est, *Σφες τρεχόντα σίμην τὸ δὲ νόον λόγος* Vt Corpus ensis, verba mentem sauciant.

Num. 4.

Verfic. VERVM.

Etiamsi colligitur conuitiatorem cogendum esse coram Iudice & honestis personis, quod obiecerit retractare.

Palino.

Palinodia hæc, in omnibus iniurijs verbalibus etiam apud Belgas in usu est, vt & apud Germanos, Mynsing. Centur. 2. Obseruat. 98. & Gallos: Pap. lib. 8. tit. 3. Arrest. 18. quanquã & aliã pœnã arbitrio Iudicis (de qua hic Auctor) conuictiores in Belgic affici soleant. Sed an actio ad reclamationem cumulari possit, cum actione ad æstimationem iniuriæ? ex eã pendet quæstione num criminalis vel civilis sit. & quãquam neutri opinioni sui desint auctores, communitamen, & Germaniæ & Belgij praxi receptum est Actionem ad palinodiam esse civilem, & cumulari posse, Gail. lib. 1. obseru. 65. Mynsing. Centur. 2. obseru. 98. Wesemb. Consil. 22. n. 18. & in paratit. ff. de iniur. n. 18. Hartm. Hartman. tit. 49. Obser. 3. n. 6. Vniuersa autem an iniuriarum actio civilis excludat criminalem, & quando civilis causa cum criminali concurrere possit, nec electione vnus altera consumatur, late & egreg. Tessaure. decis. 8. Hoc præterea addendum l. Aquil. actionem institutione prædictarum, non censeri sublatam, vt nec è conuerso nisi æstimatio damni intrinseci in actionem iniuriarum sit deducta Schneid. §. in summa nu. 3. Instit. de iniur. Wesemb. in par. ff. de od. n. 14. Hart. Hartman. in pract. obseruat. tit. 49. Obs. 3. numer. 10.

An autẽ consuetudine iniuriæ verbalis pœnæ, euitari queant pœnitentiæ, caloris iracundiæ, alioue prætextu? & Vasq. illustr. controu. lib. 1. cap. 18. nu. 38. (vbi de iracundia agit) putat verius, non esse pœnitentiæ locum. Accedit Gail. lib. 1. obser. 106. n. 3. Papon vero in Arrest. Cur. Parisiens. iudicatum refert, ne quis facile ob lubricum linguæ infamiam subbeat. Quod Curia Brabantiæ non semel lecta est, Anton. Fab. ad tit. C. de iniur. de finit. 11. similiter prædictam reuocationem vsque ad litem contestationem admittit, sequitur Hieronym. Giaccharius in addit. ad Iul. Clar. li. 5. §. Iniuria ad verb. pœnitere. Clarus autem dicti loco nu. 16. versic. quarto. credit posteriores opiniones neque communes, neque veras: licet pœnitentiã aliue excusationis prætextus quandoque prosint, vt iniurians mitius puniatur. Illustriss. Cardin. Tusch. Conclus. practic. tom. 4. lit. I. concl. 153. nu. 12. Et certe cû res perniciosi exempli foret, quod tri obolaris forte homo procacitate lingue probis & honestis viris laceffitis iudicia reuocatione eluderet, non videtur (pace tantorum Iuriconsultorum dixerim) iniqua Clari opinio saltem vt pœna inspecta qualitate rei & personarum Iniuriati & Iniurantis arbitrio iudicis committatur: præsertim cum referente Iuliano Peleo Ad. Forens. lib. 8. act. 2. contrariu: Paponis Arrestis à Curia Parisiens. iudicatum sit, tametsi illa adducerentur. Ad que non insecitè Terentius in hecyr. act. 5. scen. 1. qui post factam iniuriam se expurger parum mihi profuit.

Num. 6.

Bartholus tamen querit an iniuriarum actione teneatur is qui alteri, verum crimen conuictio obiecerit? ira tandem rem ipsam distinguit, vt opinetur. &c.

Distinctionem Barth. sequuntur Gomez. lib. 3. var. resolut. cap. 6. num. 2. versic. dubium. Gail. lib. 2. obseruat. 99. Eman. Soar. in Theaur. recept. sent. dir. 1. nu. 85. & seq. Oldendorp. Class. 7. Act. 10. in intentione actoris. num. 6. Iul. Pac. in Epitom. iuris civil. disput. 16. n. 39. Wurmsler. lib. 1. Practic. obser. tit. 47. obser. 6. Schneid. ad Instit. tit. de iniur. §. iniuria. nu. 6. Iul. Clar. lib. 5. §. iniuria. num. 15. vbi tamẽ illam de Iur. Canon. restringit, & prædicta Barth. distinctio ita demum procedit, modo crimen obiectum probetur Clar. & alij loc. cit. Sed quid si obiciens habeat pro se famam bene probatam? vtique condemnandus non est, tametsi probare nequeat verum esse quod per famam circumferatur: excusat enim fama à dolo & calumnia, & consequenter à pœna præsertim si ab egregijs personis, & fide dignis originem habuerit, ita Anton. Fab. tit. Cod. de iniur. definit. 20.

Praua tamen intentione atque iniurandi animo, peccatum esse non omnino ab iniuriarum actione liberum.

Cum Couarr. sentit Grammat. decis. Neop. 37. per tot. & præsertim nu. 6. 7. 8. cui accedit Wesemb. & ab eo relatu in paratit. ff. tit. de iniur. n. 8. post medium.

Tertio ad præmissa.

Ad hæc nota, quod verba iniuriosa regulariter animo iniurandi prolata præsumantur, nisi contrarium probetur, si non conuictij. C. de iniur. gl. ab. d. in vbi probare Possit. de iniur. n. 1. Iul. Clar. lib. 5. sent. §. iniuria. versic. quarto. num. 12. Wesemb. in paratit. ff. de iniur. nu. 8. circ. fin. Card. Tusch. in pract. obseruat. tom. 4. lit. I. conclus. 154. n. 14. & 18. & plures alij relati à Gail. lib. 1. obser. 106. nu. 1. vel coniecturis & præsumptionibus aliud concludit. Auctor hic. Cardin. Tusch. d. tom. 4. d. l. I. conclus. 153. n. 11. & 13. Ioa. Fab. in breuiar. Cod. tit. de iniur. ad l. si non conuictij. Sic iniuriarum non tenetur, qui in petitione hæreditatis aduersario suo natales, vel quod spiritus sit obicit, quia astruendū nis suis sui causa præsumitur id allegare, prædict. Card. d. loc. cit. 152. num. 21. Sed nec iniurandi animus inter cognatos & affines præsumitur. Menoch. lib. 5. præsumpt. 40. nu. 17. & 18. Wurms. in pract. obseruat. 47. obser. 10. nu. 2. nisi existat contraria efficitior coniectura, Menoch. lib. 5. præsumpt. 16. nu. 5. & 6. vel de atrocissimis iniurijs quæ sit. Wurms. d. loc. cit. In Magistris etiam & maioribus pro correctione, & contra iniuriam militat præsumptio Gail. lib. 2. obser. 106. nu. 6. Præterea quocumque verba vtriusque accipi possunt, toties ea in bonam partem interpretari debemus, & vt euitetur delictum improprie debent, Ludou. decis. 4. n. 32. & 33. Barth. Consil. 108. Schneid. ad Instit. §. iniuria. nu. 11. de iniur. Poterit ei Iudex ex equitate, consideratis personis & iniuriæ circumstantijs, iuramentum purgationis reo deferre. Gail. d. obser. 106. nu. 3.

CAP. XII.

DE RATIONE COMPUTANDI TEMPORIS AB ANNORVM NUMERO.

De subiecto huius capituli, & capit. 18. infra lib. 4. vide Verificationem seu Theoremata de anno ortus ac mortis Domini, à Laurentio Suslyga, Præfide. R. P. Ioanne Deckerio in disputationem adducta cum tabulâ Chronographicâ ibidem iuncta; à quo Deckerio absolutum de vniuersa Chronologia opus expectatur; Interim, ipsius licetbit quæ circa hanc materiam tractârunt Iosephus Scalliger in Eusebium & de emendatione temporum. Ioan. Mariana. tab. 5. & 6. Mattheus Beroaldus, Ioannes Lucidus. Item Francisc. Munnos de escobar I. C. Variar. Comput. cap. 21.

CAP. XIII.

DE ORATIONE INDEFINITA ET AN EA VNIVERSALIS VIM HABEAT.

Num. 5.

Quamobrem aliter ego verba I. C. interpretari conabor.

Hanc Couarr. interpretationem reprobat Vasq. lib. 2. controu. vs. freq. cap. 30. num. 36. vbi aliam assignat, aliumque intellectionem. l. 2. ff. de liber & posth. tradit.

Num. 6.

In materiã necessariã vel impossibili indefinitam æquipollere vniuersali.